Број 200 У Новом Саду, у среду 12 септембра 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 нот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 нот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Мучко откривање споменика патријарха Георгија.

Ср. Карловци, 11. септ.

Што се нигде у свету и никад досад није догодило, догодило се ноћас у Ср. Карловци ма. Пред богословским семеништем откривен је ноћас мучки, у потаји споменик патријарха Георгија. То су учинили његови пријатељи клерикали и самосталци у највећој тајности.

Откривање споменика и тајност. Кад се откривају споменици гради се унапред програм, пишу о том листови, позивају учесници, прави се парада. Шта ово би ноћас?! Баш сами пријатељи патријарха Георгија, нашли су да им је најбоље ако споменик патријарха Георгија открију ноћу у највећој тајности. О историји тог споменика познато нам је ово. Патријарх Георгије поручио је сам себи споменик и одредио му место пред богословским семинаром. Уједно је наручио попрсје Саве Текелије да га намести на истом месту према себи. Нико о овоме ништа није знао. Кад су споменици били готови и састао се последњи синод за живота патријарха Георгија, онда је патријарх позвао епископе, да епископат заједнички подигне ове споменике, односно да их исплати. Епископи на то нису пристали, јер они нити су о тим споменицима што знали, нити су их поручили. Патријарх Георгије је на крају изјавио да ће он платити. — Ми смо ово у своје време донели у «Застави“.

После смрти патријарха Георгија обратио се архитект Влада Николић саборском одбору с молбом, да овај исплати споменик патријарха Георгија. Саборски је одбор решио да то не учини јер није ни поручио. И то смо јавили у своје време у „Застави“. Међутим је споменик патрајарха Георгија стајао застрт пред семеништем. Мудрији пријатељи патријарха Георгија хтели су, да се то попрсје однесе у гробницу његову и тамо смести крај саркофага Но као што се види они други држали су да је достојније да тај споменик открију ноћу, управо мучки. Шта хоће с тиме да постигну видећете. Највећа је брука у томе, што су онако исто учинили и са спомеником великог народног добротвора Саве Текелије.

Као што се види, дела патријарха Георгија брукаће нас дуго и дуго и после смрти његове.

Озбиљна реч.

Непознати агенти вазда су крстарили по нашим селима продајући, управо намећући, нашем лаковерном свету разне ствари као: машине и друге справе, разне срећке и т. д.

То су обично врло препредени људи; много говоре и обећавају док не заведу и приволу дотичног купца да прими понуду, односно да потпише исправу, по којој је поруџбина уговорена.

Врло их је мало који не натрче у таким приликама на лепак, који су толико опревни и свесни да потпуно разуму понуду и тачно да знају шта су потписали. После тек, кад поруџбина буде извршена, увиде да су насели, сплету се и нађу се у неприлици, без да се знају помоћи. Много их је, који и крију своју неприлику, јер их је срамота и казати како су безазлено поверовали и купили нешто, што нису ни мислили купити, али су се дали завести. Неки дођу и до парничења и напослетку плате и грдне парбене трошкове, а од зла се не избаве.

Тако одавно могли смо опазити, како широм крстаре непознати агенти, већином Чивути, па нуде нашем свету новац. Кажу: „Јефтин новац!“ Доста их је, који се полакоме, приме понуду, упадну у велике трошкове, те интабулирају зајам на своје непокретности, а кад зајам дође до исплате, а они онда тек увиде, да су понуду друкчије схватили и разумели. Сад јадник обично покушава да одустане од примања зајма, али му се тад предочава тужба и многи прими зајам онако, како га није ни мислио примити.

Ових дана имао сам прилике чути како је један Сремац код неке чивутске банке узео већу своту новца на 25-годишњу отплату. Помамио се човек! Камата на новац уједаред је скочила, јер се појавила тражња и јагма за новцем на свима странама. Уједаред стиже и оном Сремцу обавест да зајам мора са већом отплатом пре отплатити. Дотични Сремац предходно није био уговорен на тај услов, иначе не би се он упуштао у таки зајам, који он не може тако нагло отплатити. Ето невоље! Он је држао да га је чивутски завод најповољније снабдео са новцем, а сад ђипа као опарен.

Па зашто је наш свет тако лаковеран, зашто се обраћа и лакомислено се задужује код туђина поред толико српских завода и поред народних фондова у Карловци? Па ти наши заводи основани су свугде тога ради да се наш свет испомаже, а не да иде туђину, да га он заплеће.

Кад се тако понеки нађе у неприлици, онда га морају наши новчани заводи извлачити, али њега то наравно, нових трошкова стаје. То су големи трошкови, који га упропашћују.

Учитељи, свештеници и други упливни људи воља да наш лаковерни народ сваком приликом опомињу и упућују да нејде туђину, да се не предужује, него да се служи кредитом вазда мудро, иначе ћемо пропасти, а том се баш највећ ма радује туђин.

Члановима

СРЕДИШНЕ УПРАВЕ

српске народне радикалне странке.

Пошто су на догледу врло важни догађаји на политичком и на автономном пољу; пошто је нужно и неопходно потребно да се о свима тама хитним питањима договоримо и дефанитивно одлучимо, то позивам о вим путем све чланове средишне странкине управе, да безусловно и неминовно дођу у седницу, која ће се одржати сада у Недељу 16. (29.) септембра у 11 сати пре подне у просторијама код Кар Мите у Срем. Карловцима.

У Карловци 11. (24) септембра 1907.

Др Ђорђе Красојевић
председник.

„Српска Свест“.

Замољени смо од уредништва „Српске Свести“ у Митровици, да њене претплатнике обавестимо, да ће се „Српска Свест“ од сада, ради митровачких штампаријских потешкоћа и скупоће, штампати у Руми; то је баш и разлог био, да се је са 2. бројем закаснило. Цена листу обављује се са 12 К на 8. — 2. број „Српске Свести“ изићиће тачно у суботу.

Срби у Босни и Херцеговини.

Приликом општинских избора показало се, да српски народ у Босни и Херцеговини свесно улази у те изборе. Споразуман рад са муслиманима, који се такођер истакао при овим изборима, нов је доказ и политичкој зрелости нашег народа. Нема сумње, да би та слога уродила добрим плодом. Срба православних има на 800 хиљада, Муслимана на 600 хиљада. Они претстављају према томе огромну већину у земљи према 300 хиљада католика, и кадри би били располагати судбином своје напаћене земље. Вазде то непријатељи. Сарајевски надбискуп препоручује влади католике као најпоузданији део грађанства. Кретање тамошњег Српства означују други као великосрпску опасност. Нама та бојазан наших непријатеља може бити врло пријатна, она је за нас драгоцено признање, да Срб још живи, да је јунак.

Забаве султана Абдула Хамида.

Турски султан Абдул Хамид, у часовима доколице, воли да има какву веселу разоноду. Дошао једном у Цариград један циркус. Проведе два дана, а трећег се спреми да пође даље, јер му није ишло добро. Султан нареди, да му по што по то доведу будалу Августа са његовим прасетом, с којим се продуцирао пред публиком. То и учинише. Овај Август тако брзо освоји склоност султана, да му овај одреди неко интендантско место са годишњим приходом од 12 хиљада франака. Проведавши још неколико година као султанов љубимац врати се Август на послетку у своју домовину Француску као богат човек. То може бити само код источњачких апсолутиста!

Осуђен на смрт.

У јулију ове године убио је у Панчеву Филип От, надничар, деветогодишњу кћер Илије Томића, Лепосаву. На неколико дана пре тога питао је От Илију Томића у гостионици, где држи своје уштеђене новце. Илија му је рекао, да код куће држи новце. Сутрадан је От чекао, да Илија отиде од куће. Чим је Илија отишао, он се ушуња у кућу, где је нашао само 9 годишњу Лепосаву. Одмах је нападне и тражио је, да му каже, где су сакривени новци. Кад му дете није умело да каже, он јој поче претити, да ће је ударити чекићем. Дете побегне у другу собу и стаде да виче. От је тада удари чекићем тако снажно, да је пала онесвешћена на земљу. Пошто још није била мртва, зликовац је још двапут ударио чекићем по глави. Затим је тражио новце, али није нашао. Да не би отишао празних шака, однео је са собом четири јастука и један чаршав, што је продао. Установљено је, да је зликовац несретно дете пре убијства и обешчастио. Док је полиција још трагала за зликовцем, он је у гостионици ово рекао: Кад бих ја био судија, зликовца бих зацело обесио, или би му кљештама кидао месо с тела, или бих га полио петролејем и спалио у средини срца. — Порота у Панчеву изрекла је, да је Филип От крив због убијства, бешчашћења, пљачкања и тешке телесне озледе и суд га је осудио на смрт. Оптужени није показао грижу савести, нити је против пресуде уложио ништавну жалбу, него је рекао: Све је истина, чиме ме оптужују. Кад му је председник суда објаснио, да може молити милост од краља, он је равнодушно рекао, да моли за милост.

Медвед као крадљивац.

На висоравњу код града Мурања приредили су излет рожњавски ђаци. Баш кад су ручали, опазе једног великог медведа, који се из шуме упутио право у пчелињак шумског чувара. Ту је оборио једну кошницу и почео да се слади медом. Затим је обухватио кошницу двема предњим ногама и подигав се на две стражње ноге упути се у шуму. Излетнике ђаке није ни погледао. Кад се медвед враћао у шуму, долазиле су краве с пашњака и успречиле се на путу. Једна је крава била и сувише радознала па њушкајући пође према медведу. На то се медвед ражљути, остави кошницу на земљу и својим шапама тако је изударао краву, да је

на месту остала мртва. Ђаци су шумског чувара терали, да убије медведа, али он није хтео, јер медведе лови у тој шуми само власник спахилука.

Киша од препелица

Из Одесе јављају, да је у Николајеву прошле суботе била бура и да су том приликом падале препелице на земљу. Као какав пљусак, тако су падале препелице. Биле су већином живе, но од пада изубијане. Људи су — без обзира на буру — грабили препелице. Рачуна се, да је пало око 10.000 комада. Ове је препелице дохватила бура у висини те их изломила и уморила, па су онда падале на земљу.

Сушица и брак.

На конгресу немачких природњака и лечника у Дрездену изнео је др. Шерер Бромберг, да је брак за женске, које су заражене сушицом, много опаснији него за мушке. И то не само зато, што постоји врло велика опасност преноса на здраву половину, него што болесну женску чека у браку стање бременитости и порођај. Јер ови по осведоченом искуству врло много иду на руку сушици. Зато такво женскиње не треба ни да ступа у брак. А не би требао ни мушки, осим ако је, поред особите опрезности, још у таквом материјалном стању, да се може неговати према захтевима хигијене

Школе у Њујорку

Богати Американци издају огромне суме на школу и просвету. Варош и држава Њујорк саградила је школских зграда у вредности од преко 650 милијона круна.

Гробари у Петрограду.

Петроградски гробари, добивајући напојнице, могу да стеку читаво богатство. Тако је један гробар дао уз своју ћерку као прћију до својих 120 хиљада круна; други један подигао је своме родном месту цркву у вредности од 180 хиљада круна, трећи опет има својих неколико кућа у Петрограду.

Жив сахрањен.

Један гробар из Каузена (Лотарингија), затрпавајући један гроб, чује неку лупу из суседнога гроба. Јави то надлежнима, и кад су откопали, утврдили су, да је мртвац био жив сахрањен, те се касније у гробу пробудио, лупао и наравио, и угушио.

Ужасна пећина у Лисабону.

У португалској престоници, Лисабону, пронашла је полиција у близини старог римског водовода пећину и у њој грдну количину људских костију и осам лешина. Последњих година нестао је приличан број људи, које је полиција узалудно тражила. Сада се пак зна где се налазе У овој пећини сакривени су, пошто их је једна разбојничка чета убила и опљачкала. Полиција је после огорчене борбе успела да ухапси више чланова те чете. Истрага се води.

Време.

Према телеграфском извештају од 11. септембра може се очекивати суво и блажије време.

ЛИСТАК.

Другови.

— Максим Горки. —

(Наставак.)

— На ова кратка питања свога друга, Уповајушчи одговори бојажљиво:

— Само тако ми је пао на ум овај догађај... Јер за коњем пропаде и мужик!

— Ја теби само то кажем — поче Пљасинога строго мрко гледајући на Уповајушчега — избиј ти себи из главе оваке ствари. Јер немају никаква смисла. Твој сусед Махајло... шта те се тиче!

— Али видиш, кад га жалим — одговори Уповајушчи слежући раменима.

— Жалиш га? Насјнико не жали.

— Шта хоћеш с тим да кажеш?

— Али сад нека је доста... скоро ћемо се кренути.

— Скоро?

— Да богме.

Уповајушчи се привуче ближе ватри, прочарака је штапом и погледајући крадимице Пљасиногу, који се био поново задубио у посао, рече тихо и молећи:

— Боље ће бити да се ми окренемо свега.

— Видиш како си поган! — викну Пљасинога.

— Али озбиљно ти велиш — рече Уповајушчи тихо, али с убеђењем. — Помисли само како је ово опасно! Морамо се с њим мучити неких четир врсте... А ако Татарима не уз треба? Шта ћемо онда?

— То је моја ствар!

— Како знаш! Али би ипак боље било, да га пустимо.. Нека иде куд га очи воде... Та видиш и сам каква је рага.

Пљасинога ћуташе само се прсти брже мицали.

— Па шта ће дати за њега у најбољем случају? — настави Уповајушчи тихо, али одлучно. — Сад је баш најзгодније време. Сад ће бити мрак, па ћемо јендеком лепо отићи према Дубенки, и потражити што боље.

Монотони разговор Уповејушчега стопио се са жубором потока и тихо дрхтао поврх потока те једио вреднога Пљасиногу.

(Наставиће се.)

Брзојави „Застави“.

Стигли 11. септембра

Поравнање.

Беч. Већ од неколико дана било је у министарству финансија поверљивих договора о томе, шта да се ради, ако не дође до споразума између Угарске и Аустрије.

Стање у Хрватској и Славонији.

Загреб. За сада неће се сазивати сабор, али га неће ни распустити. Бан ће почетком октобра договорити се о своме програму са угарском владом.

Управа хрватско српске коалиције пориче, да спрема савез са народностима Угарске.

Румунски министар у Бистрици.

Букурешт. Утврђено је, да је румунски министар унутарњих послова Братијану ишао у Бистрицу, али његов друг није био министар председник, него познати румунски књижевник Года.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 24. септембра 1907. год. (Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве какође 19 кр. — п. до 19 кр. 20 п.
Раж средње какође 18 кр. 75 п. д 18 кр. 95 п.
Јечам за храну 15 кр. 35 пот. до 15 кр. 70 пот.
Јечам за кување пива — кр. — п. до — кр. — п.
Зоб прве какође 16 кр. 50 п. до 16 кр. 60 п.
Зоб средње какође 16 кр. 10 п. до 16 кр 40 п.

Термини.

Жито за октобар 22 кр. 54 п. до 22 кр. 56 п.
Жито за април 1908. 23 кр. 72 п. до 23 кр. 74 п.
Раж за окт. 1907. 19 кр. 42 п. до 19 кр. 44 п.
Кукуруз за мај 1908. 13 кр. 53 пот. до 13 кр. 54 п.
Кукуруз јесењи 13 кр. 80 пот. до 13 кр. 82 п.

Све од 100 кила.

Нове књиге

Изашле су из штампе ове књижице:

„Реч нашој браћи из Србије“. Од Јаше Томића Прештампано из „Заставе“. На 24 стране осмине. Цена 10 потура (10 пара динарских) У Новом Саду штампарија дра Светозара Милетића. 1907.

*

„Самосталци из Хрватске и Славоније и самосталци из Србије“. Од Јаше Томића Прештампано из „Заставе“. Цена 5 потура (пара динарских) Штампарија дра Светозара Милетића 1907.

Обе ове књижице говоре о најновијим приликама у Хрватској и Славонији. Па и ако су оне у првом реду упућене нашој браћи у Србији, ипак ће добро доћи и нашем свету. — Обе књижице се могу добити код Косте Лере у Новом Саду.

ОДЕЛА
ФИНОГ И МОДЕРНОГ
за мушке и женске
добија се јефтино
код ПАНТЕ СПАИЋА Нови Сад,
I. 498 Дунавска улица бр. 36.

ПРВА СРПСКА РАДИОНИЦА
ЈОРГАНА
прима на израду поручбине како из места тако и са стране сваковрсне
ЈОРГАНЕ.
Израда брза и модерна, а цена умерена. Писмене поручбине са стране обављам најсавесније.
С поштовањем
Зорка М. Милићева
Нови Сад
I. 1096 7—30 житна пијаца бр. 8.

Требам
ЈЕДНОГ СТАРИЈЕГ И ЈЕДНОГ МЛАЂЕГ
ПАПУЧАРСКОГ
ПОМОЋНИКА
Мика Ђурчин
I. 1170 3 3 папучар у Чуругу

ТРАЖИ СЕ
васпитачица
за два женска детета — Српкиње, учитељице, нека се за поближе услове брато на адресу:
Kelics Miksa
I. 1165 3—3 kereskedő
Szabadszállás (Pest megye.)

Мануфактурна и кратке робе трговина
Живојина Терзина
у Вел. Бечкереку
потребује
помоћника.
I 1213 2—2

ТРАЖИМ
три опанчарска
ПОМОЋНИКА.
Плаћа по жељи помоћника, на мјесец 50 круна и цјела обскрба, или од пара без обскрбе 70 фил од мушких опанака, 50 и 60 фил. од женских, 40 фил. од детињих. Мјесто стално. Наступити може одмах.
АНТЕ КРАЉИЋ
I. 1158 3—3 Оточац (Хрватска).

Продајем 100 хектолитара
ЛАЊСКЕ
ШЉИВОВИЦЕ
од 24—28 гради.
25 ХЕКТОЛИТАРА
старе препеченице
од 8—13 година.
Војислав Вујчић,
I 1181 1—5 Земун.

ГРАМОФОНИ

Од 7 К. на више до 300 круна.
Уз јамчевину. Нова плоча са српским песмама и свирком. Сензација! Оригиналне плоче са две стране такође се могу добити. Продаје се и на отплату у ратама. Ценовник забадава. Дописивање на сваком језику Измена плоча!
Јосиф Тот (Tóth József)
Сегедин (Szeged, Könyök utcza 3)
1022 7—25

ПРОДАЈА БРАШНА
ПАРНЕ МЛИНЕ
БАЛТАЗАРА ФАЈТА
У НОВОМ САДУ.
Брашно се може добити на мањој продаји у самој млини и у филијалама у Дунавској улици и темеринском друму.
Цене брашну у мањој продаји следеће су:

Број				једна кила	ПО ДАКУ ЈЕФТИНИЈА ЦЕНА.	на дак			
00	—	—	—	36 пот.		29	К	75 п	85 кила.
0	—	—	—	35 „		28	„	90 „	
1	—	—	—	34 „		28	„	05 „	
2	—	—	—	33 „		27	„	20 „	
3	—	—	—	32 „		26	„	52 „	
4	—	—	—	31 „		26	„	01 „	
5	—	—	—	30 „		25	„	16 „	
6	—	—	—	29 „		24	„	48 „	
6½	—	—	—	28 „		23	„	80 „	
7	—	—	—	24 „		16	„	80 „	70 кила.
7½	—	—	—	22 „		15	„	40 „	

I. 1232 1—8

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.